

Рекламен
смях

Нашите идеи
не са ваши идеи

Една пица
за целия свят, моля!

Джаджите
на годината

СПЕЦИАЛНО
ПРИЛОЖЕНИЕ
ВОН VOYAGE

МЕНИДЖЪРЪ

БРОЙ 4 (174). АПРИЛ 2013. ЦЕНА 5 ЛВ. WWW.MANAGER.BG

МЕНИДЖЪР ♥ ПРИРОДАТА

**ЩЕ СТАНЕШ ЛИ
ПРЕДПРИЕМАЧ?**

**УТРОТО СЛЕД
МОНОПОЛИТЕ**

**НАЙ-ДОБРИТЕ
МЕНИДЖЪРИ -
КЛАСАЦИЯ
НА ХАРВАРД**

**КЛИЕНТИТЕ
СЪЗДАВАТ
МАРКАТА**

**КОЙ Е СЛЕДВАЩИЯТ
СТИВ ДЖОБС**

**ПРОФЕСИЯ
УЕЛНЕС КОУЧ**

ГЕНЕРАЛ

**Стоян
Тонев**

**НАЧАЛНИК НА ВМА:
Честта зависи от
човека, не от пагона**

9 771311 0213007 04

ТЕМА ВИЖ КОЙ КУПУВА!

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

БРОЙ 4

52 Тереза Хайнци, или птиче на рамото

71 Bon voyage

92 Какмо кажам местните

10 АСЦЕНТ

12 Какво сега е най-важното за България? - **анкета**

16 Ще станеш ли предприемач?

20 Утрото след монополите

22 Англичаните не мразят българите, **интервю с Кирил Сакскобургготски**

24 "Да изчистим България за един ден!" отново

26 ТЕМА Виж кой купува!

32 MANAGEMENT

34 **Генерал Стоян Тонев:** Честта зависи от човека, не от пагона

42 Случаят с информаторите на шефа

46 Професия уелнес کوچ

48 МТел и Менеджърите

50 Кой е следващият Стив Джобс

52 Тереза Хайнци, или птиче на рамото

54 Най-добрите мениджъри

57 Съвършеният хибрид

58 MARKETING

60 От корпоративните пиари за политическите. И обратно

62 Клиентите, не компаниите, създават марките

64 Една пица за целия свят, моля!

66 Рекламен смях

68 Нашите идеи не са ваши идеи

70 Как да направим Facebook приложение за своя бизнес

71 BON VOYAGE

72 Всяка година по това време

74 Хотели, маршрути, цени

78 Мениджъри в командировка

БРОЙ 4

122 Какво се готви

126 Джакжите на годината

133 Modernity

80 Бизнес с поглед към Пирин планина

83 **ECONOMY**

84 Търговци и автосервизи получават най-много кредити

86 Кристоф де Мил от СИБАНК в "10 еднакви въпроса към чуждите мениджъри"

90 Борсата 70% назад за шест години

92 Както кажат местните

96 Улица "Амоняк" №1

98 Общината и гневните ѝ граждани
(Продължение)

102 Всяка компания може да е глобална

103 **СТРОИТЕЛСТВО
И АРХИТЕКТУРА**

104 Така чаканият растеж

107 Опит + иновации = бъдеще

108 Ефективна и сигурна топлоизолация с Multipor

111 **GLOBUS**

112 Олимпийско злато за 40 млрд. долара

116 **ALTER EGO**

Мисли около това, което се случи - **специален текст на Захару Карабашлиев**

121 **SENSE**

122 Какво се готви

124 **SCI-TECH**

126 Джакжите на годината

130 До пет години 90% от българските компании ще избират ERP в облака

133 **MODERNITY**

138 Литературата прави хората по-красиви - **специално интервю с Георги Господинов**

142 Цветовете сигурно са полудели

145 Софийски разкази

146 Комикс

Какво сега е най-важното за България?

ЯВОР ДЖОНЕВ, председател на надзорния съвет на "Сирма Груп Холдинг": Кризата е най-добро време за промяна! България се намира в повратен момент. По кой път ще поемем, зависи от гражданската позиция и действия на всеки от нас. Развитието на икономика с висока добавена стойност ("икономика на знанието") е ключов фактор за постигане на национален просперитет и устойчиво развитие. Високото качество на образование, достъпно за всички, е най-важният фактор за развитие на икономика на знанието и по-добро общество. Време е образователната реформа да бъде припозната като стратегически национален приоритет с консенсус на най-високо ниво и с активно участие на всички заинтересовани страни - политически, държавни, бизнес, НПО, граждански,

професионални и др. Само така можем да отговорим адекватно на културните, социалните и икономическите изисквания за успешно развитие на България през 21. век. Предлагам учредяването на национален съвет за образователна реформа и национален съвет за икономика на знанието под патронажа на президента. Те ще бъдат центрове за конструктивен диалог, взаимодействие и стратегическо управление. В допълнение съветите ще осигуряват така необходимата прозрачност и гражданственост при определянето и управлението на дългосрочни обществени политики. Да съберем енергия и воля за същинска промяна! За да намерим нов смисъл в обществото си и ново бъдеще за децата си, трябва да променим самите себе си и заедно да погледнем напред.

Възможно е! Правилни сме го преди. Моментът е назрял да го направим отново.

СТАНИСЛАВ РАЗПОПОВ, регионален директор за Югоизточна Европа в Dunarack Packaging, мениджър на годината 2011: Новият парламент и правителството трябва да имат ясна визия и стратегия за качествено подобряване живота на хората в много кратки срокове. Това може да се постигне чрез стимулиране на икономическия растеж, задържане и намаляване нивото на безработица, увеличаване на потреблението.

Основните репери, които аз виждам, са: стабилна и предвидима политическа среда, валутният борг, запазване на ниските корпоративни и подоходни данъчни ставки, съчетани с намалява-

• **НОВИЯТ OPEL ADAM** •

ОТКРИЙ МОДЕЛА, КОЙТО ДА Е ЛИЧНО ЗА ТЕБ! ADAM&YOU.

Адам търси своята Ева!

Мястото на срещата е в шоурума на Дженерайс Ауто.

Какъв е твоят характер? Какво обичаш да правиш? Какво те вдъхновява?

Открий себе си. Избери своя ADAM така, че да допълва теб и начина ти на живот.

www.opel.bg

Комбиниран разход на гориво: 5.0-5.5 л/ 100 км. Комбинирани емисии CO₂: 118-129 г/км.

Wir leben Autos.

ДЖЕНЕРЪС АУТО

гр. София, бул. „България”, ул. „Бяло поле” 8Д, тел. 02/80 888

гр. Бургас, район „7-ми километър”, тел. 056/ 80 8888

GENEROUSAUTO

Виж кой купува!

Познаваме ли нашия купувач? Как той се променя в кризата? Дали сред общия негативен поток от спадащи данни за потреблението не се случват и хубави неща? Много статистики, данни и отговори на въпроси, които ни вълнуват, в следващите страници.

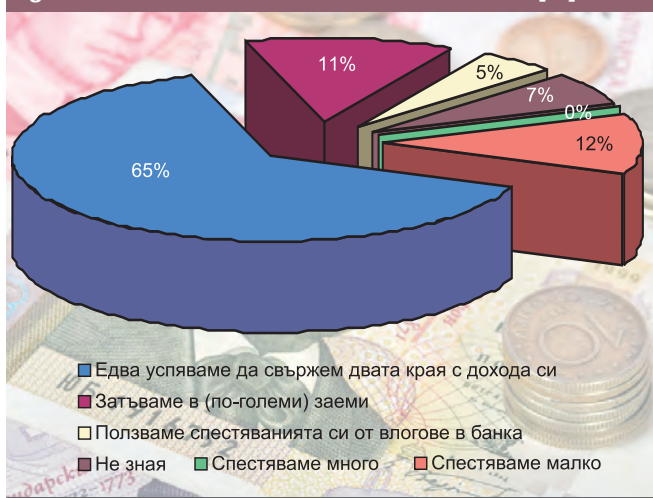
И нещо хубаво се случва

Около 30% от потребителите в страната искат да опитват нови марки и продукти, други 27% смятат, че цената е важна, но качеството - още повече. Точно тези хора са естествените съюзници на бизнеса в опита му да увеличи продажбите

Населението на България е 7,4 млн. души по данни от последното преброяване и се е стопило с един милион за последните дванадесет години. Разницата на заетост в страната е от ниските в ЕС. По-ниско е само в Гърция, Испания, Италия и Унгария по данни на "Евростат". Безработицата продължава да нараства и за януари е 12,4% според НСИ. Картината на доходите е повече от мъглява. Най-високата категория, която отчита Националната статистика, е над 500 лева месечно и в нея попадат едва 10% от цялото население. По данни на GfK в България хората с доход над хиляда лева на месец са 2% от населението, от 700 до 1000 лева - 5%. Всичко това обаче не може да се приеме безрезервно, доколкото 30% от анкетиранияте са отказали да съобщят дохода си. Попитани по-заобиколно за финансовото си състояние, 65% от анкетиранияте в България казват, че домакинството им едва успява да свърже двата края. Други 11% затъват в дългове, 5% изяждат спестяванията си, а 12% успяват да спестяват по малко. Пог половин процент са отговорили, че спестяват много. (Моля, вижте графика 1.) При това става дума за данни от миналата година, а през тази - петата година от кризата, няма индикатори положението да се е подобрило. Основната част от разполагаемия доход на българина отива за храна, алкохол и цигари - около 39,6%, по данни на НСИ (за последното тримесечие на 2012 г.), други 14% са разходите за дома, близо 10,3% отиват за транспорт и съобщения, 5% - за здравеопазване, 11,3% - за данъци и осигу-

ровки, и 4,2% - за облекло и обувки. След като плати за всички тези задължителни неща, среднестатистическото домакинство остава с 15% от дохода си. (За справка, моля, вижте графика 2.) Камо канак потреблението в страната пет поредни месеца се свива спрямо същия период на предишната година. През най-мрачния месец за търговците - януари, продажбите на гребно в категориите, които НСИ следи, са били с 5,5% по-ниски в сравнение със същия период на миналата година. Домакинствата са несигурни, остават песимисти за бъдещето и предпочитат да спестяват (ако могат да си го позволят), вместо да харчат.

Кое от следните твърдения описва най-добре сегашното финансово положение на вашето домакинство? Графика 1

Източник: Потребителски барометър, GfK България, февруари 2013 г.

* Цитираните данни са от НСИ, от презентации на конференцията Retail in Detail 2012 и от публикации в сп. "Регал".

Среднестатистическият българин посещава веднъж седмично голям магазин за по-сериозно пазаруване и през ден прави по-гребни покупки в близката бакалия.

ГЕН. СТОЯН ТОНЕВ:
ЧЕСТТА ЗАВИСИ
ОТ ЧОВЕКА,
НЕ ОТ ПАГОНА

С времето лекарят придобива религиозно чувство; разбира, че не всичко зависи от него, казва началникът на Военномедицинската академия

Генерал Тонеф, с какво униформата прави лекаря по-различен?

- Униформата означава по-голяма организираност, повече традиции и повече усещане за държавата. И баща ми, и дядо ми са офицери, а баща ми е и военен лекар. Униформата за мен е също и принадлежност, тя ме причислява към моя род. От 4000 години насам има три класически пътя за развитие пред човека - армията, църквата и образованието.

- Вие сте избрали два паралелни.

- Разбира се, аз се чувствам преди всичко лекар.

- Пагонът още ли е символ на чест и достойнство?

- Разбира се, структурата е много важна и всички сме част от нея, но в крайна сметка честта зависи от човека.

- По различен начин ли се управлява една болница, отколкото една голяма фирма?

- От прагматична гледна точка една болница по нищо не се различава от едно голямо учреждение. По отношение на хората, с които работиш, няма никаква разлика. Отново се касае за доверие, за лични отношения и за общи приоритети. Разликата идва от това, че в една болница човек се среща основно с мъката и проблемите на хората. Радостните моменти са много по-малко. И не зависят непременно от теб. Докато в обичайните дейности човек може да планира до голяма степен резултата от това, което извършива, в медицината и особено в една голяма болница човек се среща често с неподвижни обстоятелства. С времето всеки лекар придобива някакво религиозно чувство, тъй като в един момент вижда, че нещата не са само знание, отношение, апаратура. Има и свръхестествен елемент в комбинацията.

- Вярвате, че има пръст Божий?

- Пръст Божий или Световният разум, или Подредеността на Вселената - това не е толкова важно. Но има усещане за свръхестественост. Сякаш в един момент си при Господ, а в следващия си смачкан от обстоятелствата обикновен човек.

- Какви други разлики има в управлението на една болница в сравнение с друг вид компания?

- Медицината е плод на усилията на не един човек. Когато работиш в колектив, зависиш от всеки негов член. Именно това е различното - в медицината ти формираш екип от индивидуалисти с различни характери и различни ценности. Много е трудно да направиш такъв екип и е много лесно да го развалиш. На базата на чисто човешки качества, а не на обективни или финансови критерии. Затова основното в управлението на

Най-добрите мениджъри

Те не се задоволяват с бум за една-две години. Това, с което печелят респект, е дългосрочното им представяне. 12 400 процента обща възвращаемост за акционерите звучи добре - затова Джеф Безос от Amazon е втори в тази елитна класация на "Харвард Бизнес Ревю". А кой е първият?

Бързите печалби, концентрирането върху тук и сега съвсем не е екзотика в бизнеса.

Често топмениджъри се фокусират върху краткосрочни финансови резултати за сметка на дългосрочните. Имат си основания - едно от тях е бързо да си вдигнат приходите. Но изключително важно е да се разработи прост и точен метод за измерване на дългосрочното представяне на ръководителите на компании. Така смятат в "Харвард Бизнес Ревю" и преди пет години започват проект за оценка на хората, които дългосрочно носят полза и вдигат стойността на компанията си.

През 2010 г. излиза първата класация, в която са включени близо 2000 главни изпълнителни директори. Преди броени седмици се появи и новата версия с 3143 имена от 64 националности, ръководещи компании в 37 страни. Класацията взема предвид целия период на заемане на ръководния пост между 1995 и 2012 година.

Три са основните числа, които играят роля.

1. Обща възвращаемост за акционерите, коригирана спрямо гържавата - тук от нея е извадена средната доходност на други фирми в съответната страна за същия период. Така се изключва нарастването на доходността, предизвикано от подобряване на цялостния борсов пазар в гържавата.

2. Обща възвращаемост за акционерите, коригирана спрямо индустрията - същото упражне-

ние, но в дадения бранш.

3. Промяна на пазарната капитализация - коригирана с инфлацията във всяка страна и преизчислена в долари.

В топ 100 има 98 мъже и две жени. Най-много са представителите от енергетиката - 15; 9 са от сферата на информационните технологии. Автомобилостроителите са едва двама, а от финансовия сектор - 5-има, и нито един от известна банка. Един-единствен представител има транспортът.

Измежду гържавите САЩ водят със смазващо мнозинство от 34 топмениджъри, следват Великобритания с 12, Бразилия с 9, Индия с 8, Канада с 6. Континентална Европа е представена от 13 души.

Някои от първите имена не са изненада, но други са по-неизвестни. Нека погледнем челната десетка.

1. СТИВ ДЖОБС

Той е главният изпълнителен директор с най-добри резултати през изминалите 17 години, беше начело и на списъка от 2010 г. От 1997 до 2011 г. пазарната капитализация на неговата Apple се повишава с 359 милиарда долара!

Общата възвращаемост за акционерите, коригирана спрямо гържавата, е 6682%, а спрямо индустрията - 6621%. Средногодишният растеж на възвращаемостта е 35%. Това впечатляващо постижение на американската компания вероятно ще остане ненадминато дълго време, прогнозира "Харвард Бизнес Ревю". Жалко, че Джобс си отиде от този свят толкова рано, можеше да постави още рекорди.

2. ДЖЕФ БЕЗОС

Съзателят на Amazon, който го ръководи от 1996 г. и досега, се качва от седмо на второ място за 3 години. Възвращаемостта за акционерите на американската компания се изразява в зашеметяващите 12 431 процента (коригирана спрямо гържавата) и 12 266 (спрямо индустрията). Пазарната стойност на Amazon е скочила със 111 млрд. долара за тези години. Електронната книжарница на Безос впоследствие започна да търгува и с други стоки и да произвежда свои продукти, най-известният от които, електронният четец Kindle, и в момента е най-големият онлайн търговец на планетата. "Визията ни е да бъдем най-клиенто-

bon voyage

ХОТЕЛИ.
МАРШРУТИ. ЦЕНИ.

Всяка година по това време

Щом удари април, почвам да правя малки крачки към лятото, да го живея, преди още да е дошло

Трябваше да е изнервящ работен ген месеци преди заслужената ваканция, докато се излеждах на една скала, метната сякаш на майтап от рая в морето. А спътникът ми стягаше колелата, за да ходим до следващия безлюден плаж. Бяхме самотни наематели на природата по време на недошлия още морски сезон, когато съзнанието ти се вдетинява, олеква. Може да го опишеш единствено върху бял лист с четка, потопена в морето. Срещнахме само влюбена двойка румънци и младо семейство с бебе, избягали от градските вируси още в първите часове на пролетта, с които си глеяхме целия пясък на света. Но тъй като бяха слънчеви примери на понятието "различни", някои вечери се скупчвахме на едно място и всеки споделяше приказките за своите пътища. Едни от малкото срещи,

които не са бартер - вземаш и даваш само по-соку.

Всеки април угва с любовния ми рефрен - "гай да мръднем някъде на юг". Чертая по картата нишка, с която придърпвам лятото по-близо, заживявам го, преди още да е дошло. Привиждам ми се циганските колела по плажа. Средиземноморските медузи, които рано сутрин приближават брега като плаващи цветни букети - все едно ти се погаряват. Погупите глезени по паветата в Рим. Отърсването от жегите на севера с летните нощи на ферибот пог сияйното шведско небе. Връщането обратно през нереалните каньони на Черна гора. Дигжейският пулт, кацнал на гърво край язовир "Голям Беглик", и пощурелите детски крака във водата. Нюансите на индийската кухня, на аржентинския футбол, на точките по роклите на момичетата, танцу-

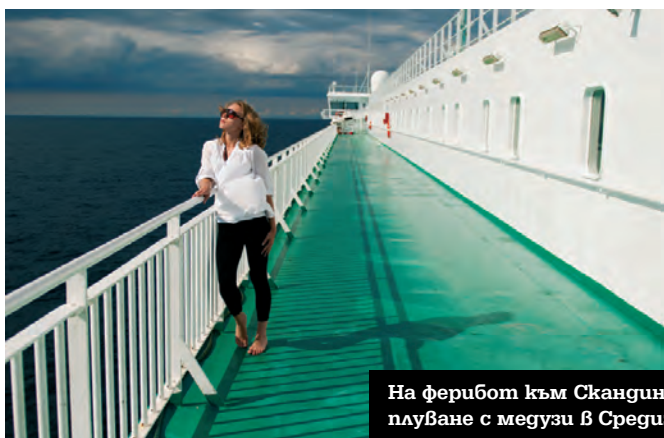
Край язовир "Голям Беглик"

ващи на открито.

Щом удари април, разсъбличам трескаво цялата зима от себе си, резервирайки си самолетен билет или изпращайки спам до всичките си приятели, които бързо превключват от сноуборд на велосипег. Без много въпроси къде ще ноцуваме и колко чифта грехи да взема. В свят, в който ставаме все по-цифрови, пътешествията, особено ненагласените, са единственият начин да опипваш света, да гишаеш въздуха на хора, които познаваш само от списъците с национални стереотипи, и да се връщаш по-топъл, с повече подправки за отношенията си с другите и с все по-малко каминари.

Не че възлагам големи

очаквания на кратките си априлски бягства, те са просто пробуждане от чувството, че се въртиш като зациклил браузър, физзарядка за нов живот, нетърпеливост да се нагълташ със свобода. Понякога са като ходене по въздух галечна наг удобството, но когато човек е на половин век от пенсия, не пътува, за да спи, и яде каквото му сложат, а да вкусува всякакъв светове. Колкото го спешните загади и битовизми, пред които ентусиазмът ти често набиращи спиралки, не значи да ги залееш с керосин, за да тръгнеш. Отмятат се с госта по-голяма любов, когато - без да пресмяташ гали точно сега му е времето - си гадеш право на път. ■

На ферибот към Скандинавия, в малките улички на Рим или плуване с медузи в Средиземно море - нека лятото започне сега

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

